

VIIME numerossa tällä palstalla referoitiin maaliskuun 17. päivän *Frankfurter Allgemeine Zeitungia*, jossa kerrottiin natsi-juristi Carl Schmittin muistomerkkikaavailuista Plettenbergin pikkukaupungissa. Muutamaa päivää myöhemmin (20. maaliskuuta) *Franfurterissa* oli toinenkin intellektuaalihistoriallisesti mielenkiintoinen "uutinen", joka koski puolalais-syntyistä sosiologia Zygmunt Baumania. Lainausmerkit ovat tässä tapauksessa tarpeen, sillä melko yleisesti on ollut tiedossa, että sodan jälkeen Bauman työskenteli Puolan kommunistisen turvallisuuspalvelun leivissä (KBW). KBW oli sotilaallinen yksikkö, jonka tarkoituksena oli kitkeä anti-kommunistista vastarintaa Puolassa. Se, mikä sen sijaan on ehkä ollut hämärän peitossa, on Baumanin rooli KBW:ssä. Hän ei suinkaan ollut mikään rivimies Günter Grassin tavoin eikä enää myöskään mikään poikanen. Bauman oli yksikön johtaja – yksikön joka surmasi tai otti kiinni suuren määrän maanalaisia taistelijoita. Vuonna 1950 hänelle myönnettiin oikein Puolan virallinen arvomitali ansiokkaasta metsästysoimestaan. Sitä paitsi Baumanin oli itsekin ilmeisesti ahkera pyssymies, joka "ampui stalinismin todellisia tai oletettuja vihollisia selkään", niin kuin asiaa tutkinut puolalainen historioitsija Podgan Musial lehden haastattelussa asian ilmaisee. Miten tähän pitäisi suhtautua? Bauman, joka mielellään osoittelee sormella toisia, ei ole puhunut omasta menneisyydestään halaistua sanaa. Entä mitä tämä tarkoittaa hänen sosiologisen työnsä valossa? Onko se jonkinlaista välienselvittelyä menneisyyden kanssa vai pikemminkin jatkumoa sille?

TIETEELLINEN ELÄMÄ

YHDYSVALTOJEN sisäministeriön korkea poliittinen virkamies Julie MacDonald ("Deputy Assistant Secretary") joutui eroamaan virastaan toukokuun alussa tänä vuonna. Syy: hänen osoitettiin vääristelleen tieteellisiä taustamuitioita, joita oli laadittu tukemaan Yhdysvaltojen keskeisen luonnonsuojelulain *Endangered Species Actin* toimeenpanoa. Hän koetti tällä tavoin järjestelmällisesti estää eräiden erittäin uhanalaisten lajien suojeluun tähdänneitä toimia. Lisäksi hän piti yhteyttä lajisuojelua vastustaviin, liike-elämää edustaviin tahoihin ja järjesti näiden kanssa yhteistyössä sen, että rauhoitettuja arvokkaita ympäristötyyppejä siirrettiin taloudellisen hyväksikäytön piiriin.

Vastaavanlaisia tieteellisten asiakirjojen ja niiden perustana olevien aineistojen vääristelytapauksia on tullut presidentti George W. Bushin hallinnon aikana ilmi hälyttäviä määriä. Asiaa valvova "vahtikoira" *Union of Concerned Scientists* teki vuonna 2005 kyselyn sisäministeriön alaisen riista- ja kalatalouden keskusviraston *Fish and Wildlife Servicesin* tutkijoille. Se sai selville 84 tapaus, joissa tutkijoita oli asiattomasti kehoitettu joko poistamaan tai muuttamaan viraston tieteellisten dokumenttien tausta-aineistoa.

Bushin hallinnon halveksivasta suhtautumisesta tieteellisiin todistusaineistoihin on jo ilmestynyt kirjan kokoisia yhteenvetoja. Chris Mooney julkaisi vuonna 2005 kirjan *The Republican War on Science* (Basic Books). Kuluvan vuoden alussa ilmestyi Seth Shulmanin *Undermining Science: Suppression and Distortion in the Bush Administration* (University of California Press). Ympäristön tilan lisäksi kan-

santerveys on ollut alue, jonka kohdalla tieteellisen tiedon merkitystä on vähätelty. Keskusvirastoihin nimitetyt poliittiset virkamiehet ovat olleet keskeisiä aineistojen peittelyn tai vääristelyn toteuttajia.

Vääristelyjen paljastumisen yhteydessä on tullut ilmi lähes makaabereja yksityiskohtia. NASA:n julkisesta suhdetoiminnasta vastaava virkamies George Deutsch koetti vuoden 2006 alussa esimerkiksi estää sen, että NASA:n ilmastotutkija James Hansen – kansainvälisesti erittäin arvostettu ilmastonmuutoksen asiantuntija – antoi lehdistölle lausuntoja ilmaston lämpenemisen tuottamista uhkista. Sensurointiyritys tuli julkisuuteen, ja sen jälkiselvittelyjen yhteydessä kävi ilmi, että George Deutsch ei ollut suorittanut loppututkimtoa, vaikka hän ansioluettelossaan näin väitti.

Kun sekä edustajainhuoneen että senaatin enemmistö siirtyi republikaaneilta demokraateille viime syksyn väli-valeissa, virisi tutkijapiireissä ja esimerkiksi tiedelehtiensä *Nature* ja *Science* kommentaareissa toiveita, että tieteellisen asiantuntemuksen vähätellyn hallinnossa pikaisesti loppuisi. Asia ei kuitenkaan valitettavasti ole niin yksinkertainen. Bushin hallinto on onnistunut lisäämään keskusvirastojen toimeenpanovaltaa edustajainhuoneen kustannuksella ja vahvistamaan poliittisesti nimitettyjen virkamiesten asemaa virastojen sisällä.